

Hygien berör

SCA HYGIENRAPPORT 2010

- 1 Hygien spelar roll
– SCA Hygienrapport 2010
- 3 Bättre hygien- och hälsostandard för alla!
- 4 Fyra nedslag – fyra exempel
SCA HYGIENRAPPORT 2010
- 7 Influensan som förändrade vår vardag
FOKUS MEXIKO CITY
- 13 Hygien i skolmiljön
FOKUS LONDON
- 19 Hygieninformation till de stora massorna
FOKUS PEKING
- 25 Morgondagens hygien och hälsoinformation
FOKUS SAN FRANCISCO
- 30 Hygien berör alla
Nedslag i SCAs hygienarbete världen över
- 32 SCA i korthet

Hygien spelar roll – SCA Hygienrapport 2010

SCA genomför varje år en global undersökning om människors vanor och attityder till hygien och hälsa samt hur de relaterar till andra aktuella frågor och trender. Undersökningen i denna rapport handlar om hur globaliseringen påverkar hygien och hälsa världen över, med fokus på pandemi, urbanisering, skolmiljö och kunskapsinhämtning.

Undersökningen har initierats av SCA och utförts av omvärldsanalysföretaget United Minds med hjälp av undersökningsföretaget Cint. Nio länder har undersökts: Australien, Frankrike, Kina, Mexiko, Ryssland, Storbritannien, Sverige, Tyskland, och USA. Cirka 500* personer har tillfrågats i respektive land där en nationellt representativ fördelning mellan män och kvinnor samt mellan olika åldersgrupper har säkerställts. Totalt har svar från 5 084 respondenter samlats in.

---

* I Sverige har 1 000 personer tillfrågats. Svaren från Sverige har i totalresultaten viktats så att de representerar samma andel som övriga länder. Undersökningen genomfördes i augusti 2009.

Bättre hygien- och hälsostandard för alla!

SCA vill göra skillnad. Som världens tredje största hygienföretag har vi unika kunskaper om konsumenters önskemål och behov. Genom att öka den globala medvetenheten om hygien- och hälsofrågor bland beslutsfattare, experter och allmänhet hoppas vi skapa en mer initierad offentlig debatt – och en förbättrad standard. Det är något som den här rapporten bidrar till.

Hygien påverkar oss alla – hela tiden, var vi än bor. Många av oss är så privilegierade att en hög hygien- och hälsostandard är något vi tar för givet – medan ett betydligt större antal människor världen över saknar många av de vardagsfördelar som våra produkter och lösningar innebär. Men även om standarden är bättre i de industrialiserade länderna, inverkar bristfälliga hygienrutiner negativt på människors hälsa också där.

För att belysa allt detta mer ingående har vi i vår rapport *”Hygien berör”* valt att undersöka människors attityder till hygien och hälsa i nio olika länder. I vart och ett av de fyra kapitlen ligger fokus på en storstad. Vi ser detta som ett sätt att gå mer på djupet när det gäller det här ämnet.

Med globaliseringen blir tillvaron och affärsverksamheten både en stor utmaning och något som är mindre komplicerat. Å ena sidan kan virus som svininfluensan lättare spridas i dagens sammanlänkade värld. Här är hygien på offentliga platser av avgörande betydelse, något som behandlas i årets rapport.

Men för ett globalt företag som SCA, som har en omfattande produktportfölj och kunskaps- och innovationsförmåga, innebär globaliseringen å andra sidan att vi kan utveckla och sprida våra produkter och lösningar för hygien och hälsa i nästan hundra länder.

För SCA är *”Hygien berör”* så mycket mer än en rapport som publiceras en gång om året – det rör sig om ständigt pågående tanke- och arbetsprocesser. Vi hälsar dig nu också välkommen till www.hygienematters.com, där du kan delta i den pågående utvecklingen inom våra fokusområden.

Jan Johansson,
VD och koncernchef SCA

Fyra nedslag – fyra exempel

SCA HYGIENRAPPORT 2010

Svininfluensapandemin bidrog till att hygien snabbt blev en fråga som hamnade högt upp på ansvariga myndigheters dagordning världen över. Samtidigt blev vanlig vardagshygien ett samtalsämne i hela världen. En hostning på bussen, en nysning på jobbet eller en smutsig toalett på en skola väckte frågor och diskussioner. 2009 blev året då världen lärde sig att tvätta händerna.

En pandemi är global, ytterligare en omständighet som väckt hygiendebatten i många länder. I de industrialiserade delarna av världen reser människor mycket. De möter andra kulturer och seder – ofta väcks frågor om hygien när olika kulturer möts. Världen krymper inte bara genom att vi reser mer. Information sprids idag på ett helt annat sätt än för tio år sedan. Allt fler får tillgång till trådlös uppkoppling till internet – och därigenom den ofantliga mängd information som finns där. Vilken information nås vi av och hur reagerar vi på den? Hygieninformation är plötsligt en global fråga.

SCAs globala undersökning *"Hygien berör"* undersöker människors attityd till hygien i nio länder. I fyra nedslag, vart och ett med utgångspunkt i en världsstad, närmar vi oss några av dagens mest aktuella frågeställningar när det gäller hygien.

MEXIKO CITY

När WHO sommaren 2009 klassade svininfluensan som pandemi var det första gången på drygt fyrtio år som något sådant inträffade. Blickarna riktades tidigt mot Mexiko där de första fallen hade konstaterats. Landet tvingades att snabbt genomföra en rad åtgärder för att förhindra smittspridningen. Information och handlingskraft var nyckelorden i landets sätt att möta hotet från influensan. Hur handskas man med en osynlig smitta på bussar, offentliga platser, arbetsplatser och skolor?

LONDON

Att skolmiljön är viktig för barns lärande och hälsa är de flesta överens om. Smutsiga toaletter utan lås påverkar barnens vardag och har visat sig vara något som i längre perspektiv får svårare konsekvenser för både barnen och samhället än vi tidigare anat. I Storbritannien har hygien nu fått ett ökat utrymme i skolornas läroplaner. Nyligen utsågs Storbritanniens renaste och bästa skoltoalett i östra London. Ett gott exempel på ett fruktbart samarbete mellan välgörenhetsorganisationer, myndigheter och privata aktörer.

PEKING

Toalettförfrågan hamnade tidigt i fokus när Kina anordnade de Olympiska spelen 2008. Samtidigt inleddes en rad omfattande hälsoreformer i Kina som alla syftade att höja hygienstandarderna i det kinesiska samhället. Livsmedelssäkerhet och restauranghygien är två exempel på områden som omfattas av de nya reformerna. Miljonstaden Peking är också ett exempel på hur myndigheter hanterar den svåra informationsfrågan i en tätbefolkad stad med många miljoner människor.

SAN FRANCISCO

Nu utvecklas nya kanaler för hygieninformation i snabb takt när allt fler har tillgång till internet via mobiltelefon och datorer i hemmet och på arbetsplatsen. Nya tjänster utvecklas och informationssökandet förändras när nätet blir mer tillgängligt. Människor med tillgång till internet blir vana att ställa sina egna diagnoser. Samtidigt ökar antalet webbplatser och kunskapskällor. Hur kan man lita på den information man får? I USA och nedslaget San Francisco kan vi redan idag skönja konturerna av framtidens hygien- och hälsoinformation.

”För första gången på över 40 år drabbades
mänskligheten av en pandemi och orsaken
till det hela var ett nytt muterat influensavirus”

Influensan som förändrade vår vardag

FOKUS MEXIKO CITY

För första gången på över 40 år drabbades mänskligheten 2009 av en pandemi. Orsaken – ett nytt muterat influensavirus, (H1N1), mer känt som svininfluensan. De första fallen av influensan konstaterades i Mexiko vilket gör landet intressant att studera närmare ur ett hygien- och erfarenhetsperspektiv.

SCAs internationella undersökning 2010 visar på många sätt hur denna omvälvande händelse har påverkat inte bara Mexikos utan också övriga världens befolkning.

Den 24 april 2009 nåddes världen av nyheten att 81 människor i Mexiko City hade dött av vad som då beskrevs som en muterad form av svininfluensa. Man uppskattade också att omkring 1 000 personer bar på smittan runtom i Mexiko¹. Den 29 april registrerade amerikanska myndigheter det första dödsfallet utanför Mexiko. Samma dag höjde också WHO epidemivarningen till nivå fem på den sexgradiga skalan vilket var första gången sedan skalan skapades 2005². Den 11 juni 2009 valde WHO att klassa utbrottet som en pandemi – den första på 41 år³.

När pandemin var ett faktum vidtog hälsomyndigheter runtom i världen olika slag av åtgärder för att bekämpa smittspridningen och mildra dess effekter. I Mexiko, där de första fallen konstaterades, gällde det att reagera snabbt och resolut. Man utarbetade en första handlingsplan för hur man skulle möta influensalarmet. Eftersom nya fall av

NOT: ¹ WHO, World Health Organization, www.who.int/csr/disease/swineflu/en/ (20090918).
² Swedish Institute for Infectious Disease, www.smittskyddsinstitutet.se/nyainfluensan.
³ Lacey, Marc, From Édgar, 5, Coughs Heard Round the World. The New York Times (2009).

75%

AV ALLA TILLFRÅGADE TÄNKER
IDAG OFTARE OCH VID FLER
TILLFÄLLEN PÅ HYGIEN.

svininfluensan fortsatte att upptäckas, och rädslan för smittan spreds över nationella gränser, stod det snart klart att turistlandet Mexiko skulle ställas inför svåra utmaningar som en följd av pandemin⁴.

Ökad medvetenhet om hygien

Effekterna av influensalarmet och rekommendationerna som gick ut i såväl Mexiko som i andra länder lever kvar i folks medvetande. SCAs internationella undersökning visar att i snitt tre fjärdedelar av alla medborgare i de undersökta länderna, från Mexiko till Australien till Sverige, idag tänker på hygien oftare och vid fler tillfällen.

Starkast har oron vuxit sig kring de offentliga toaletterna. De är symboler för offentlig hälsa och hygien, men det är samtidigt här människors hygienoro ökat mest och det är här vi ser störst beteendeförändringar jämfört med 2008. Även på andra offentliga platser, med stor genomströmning av folk, har uppmärksamheten ökat.

Att det sedan är den egna hygien och andras hygien som främst hamnat under luppen visar att fler har nåtts av insikten att det är vi människor som bär på bakterier och virus och som direkt eller indirekt faktiskt sprider smittan. Den ökade uppmärksamheten på restaurangmiljöer och maten som serveras där understryker vikten av att fortsätta att ha hygienfrågan i centrum även när det gäller livsmedel, matlagning och restaurangbranschen som sådan.

Oro förändrar beteenden

Ekot från larmet om svininfluensan har dock fått varierande följder i olika länder. En närmare undersökning av resultaten visar att kineser och svenskar befinner sig på var sin sida av hygienorons spektrum. Enligt SCAs internationella undersökning har kineserna ökat sin hygienmedvetenhet mest och även ändrat sitt hygienbeteende mest. Deras

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Så har den personliga hygien förändrats*

1. Åtta av tio tvättar händerna oftare idag
2. Fem av tio använder mer antibakteriell tvål
3. Fyra av tio är mer försiktiga i kontakten med andra människor

* Andel av de som förändrat sin personliga hygien

Influensalarmet har ökat hygienmedvetenheten globalt. På dessa områden är man mer uppmärksam idag jämfört med innan influensalarmet:

Hygiennivån på offentliga toaletter	44%
Hygiennivån på andra offentliga platser	41%
Min personliga hygien	41%
Hygien vid matlagning/livsmedelshantering	39%
Andras hygien	38%
Hygiennivån på restauranger	38%

vardagsbeteende har påverkats mer av en ökad hygienoro än i något annat land. Svenskarna å andra sidan hör till de mest obesvärade och låter sig inte så lätt påverkas av omvärldshändelserna i samband med svininfluensan.

Undersökningen visar också att oavsett land tycks kvinnor och högutbildade mer benägna att ha reagerat på influensalarmer, med en ökad medvetenhet och förändrat beteende som följd. Respondenter med högre utbildning verkar också generellt sett oroas sig mer över hygien – personlig såväl som andras. De har även minskat på sociala aktiviteter och resande.

Ålder verkar dock vara den faktor som har störst inverkan på individens orosnivå. Ungdomar är helt enkelt mer oroade än gamla, medan äldre personer oroar sig mindre, vid färre tillfällen och är mindre benägna att ändra sitt beteende.

Informationsinsatser

Myndigheterna med ansvar för hälso- och hygienfrågor i mångmiljonstaden Mexiko City rullade tidigt igång en enorm informationskampanj för minskad smittspridning. De stora arbetsplatserna försågs med information om hur man betar sig i en miljö med många medarbetare, hur man tvättar händer, öppnar dörrar och hur man nyser och hostar i närheten av folk, exempelvis visade presidenten själv i TV hur man dämpar en nysning. Man gick också ut med information som uppmanade alla som hade feber, hosta, halsont, andfåddhet eller muskel- och ledsmärta att söka läkarvård⁵.

De största arbetsgivarna i landet, liksom många andra företag, uppmanade sina anställda att hellre jobba hemma om man kände de minsta symptom på något som påminde om influensa. Man stängde också av många offentliga platser och avrådde folk från att gå på bio och teater⁶.

85%

FICK INFORMATION OM SVININFLUENSAN VIA TV.

Svininfluensan var förstasidesnyheter i alla media under en lång period. Folk läste om den i tidningar, såg inslag i lokala och internationella nyhetsprogram, chattade på internet och googlade intensivt för att hålla sig uppdaterade. Men trots att vi lever i internet-åldern visar SCAs internationella undersökning att TV fortfarande har överlägset störst roll i att ge människor runt om i världen information om svininfluensan.

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Varifrån har du fått information om svininfluensan ifrån?

1. TV (85 %)
2. Officiella källor på internet (31 %)
3. Tidningar och magasin (27 %)
4. Bloggar, forum och andra ställen på internet än officiella källor (27 %)

I Sverige och USA har fler fått information via bloggar eller forum på internet än via officiella (myndigheters) webbplatser.

NOT: ⁴⁾ Walser, Ray, Mexico's Swine Flu Crisis: Expert Political and Economical Fallout. The Heritage Foundation (2009).

⁵⁾ Mendoza, Martha, Wash your hands? Wear a mask? Facing next swine flu wave, Mexico benefits from experience. Associated Press (2009).

⁶⁾ Gould, Jens Erik och Black, Thomas, Mexico Swine Flu Outbreak May Deepen Economic Decline (Update 1). Bloomberg.com (2009).

FOKUS MEXIKO CITY

”Pandemin är spridd över hela världen. Det är inte själva resandet som är det stora problemet, utan hur människor beter sig när de reser. Resande innebär ju att man har svårt att undvika folksamlingar. Det kan också vara svårare att sköta till exempel handhygien. Smittoriskerna är i princip lika stora oavsett vilket land du reser till. Vissa regioner drabbades dock tidigare, såsom Mexiko, och har därför sannolikt gått igenom värsta fasen och infört nya rutiner. Det kan vara ett bättre resealternativ än vissa andra destinationer.”

Bertil Kaijser, professor i klinisk bakteriologi, Sahlgrenska sjukhuset

Resandet påverkas

Svininfluensan har även påverkat resandet över hela världen. Det återstår att se vad de långsiktiga effekterna för turistbranschen blir. Det är inte osannolikt att vi kommer se ett större fokus på hygien- och hälsofrågor i resebolagens arbete med att kvalitetssäkra sina erbjudanden gentemot konsumenterna.

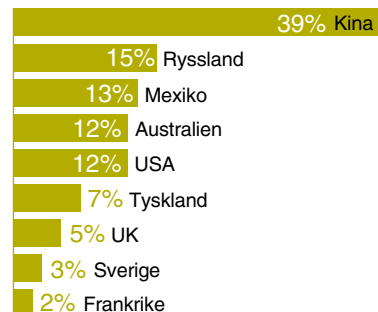
Resandet i Kina har drabbats hårdast enligt undersökningen. Kineserna reser mindre och till färre platser. Vissa färdmedel avstår man helt från att använda. Undersökningsresultaten indikerar att de omskakande upplevelserna från utbrotten av SARS 2003, och larvet om fågelinfluensa 2007, gett kineserna erfarenheter som innebär att man har högre beredskap än något annat folk för att bemöta hotet vid en smittspridning som svininfluensan.

Om mexikanska myndigheter satsar hårt på att locka tillbaka turister och öka resandet så bidrar många vanliga människor till det genom att visa att de inte låter sig skrämmas. Sex av tio mexikaner reser precis som vanligt, både inom landet och utomlands.

Lärdomar

Hela Mexiko blev varse det aggressiva influensaviruset, från Chiapas till Jalisco, från Mexiko City till Yucatán. Från daghemsbarn till universitetsstudenter. Sammanlagt 7 miljoner unga i huvudstaden och hela 33 miljoner i landet totalt stannade hemma från skolan de första veckorna i vad nyheterna kallade den största landsomfattande stängningen av skolor sedan den kraftiga jordbävningen 1985⁷. På gator, busshållplatser och vid tunnelbanenedgångar delade militären ut munskydd till befolkningen. Även på flygplatser, banker och andra offentliga inrättningar bar personalen munskydd för att skydda sig från hostande kunder⁸.

Influensalarmet har ökat hygienmedvetenheten globalt. På dessa områden är man mer uppmärksam idag jämfört med innan influensalarmet:

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Så har det totala resandet påverkats av svininfluensan:

- 15 % uppger att de efter svininfluensans utbrott inte reser utomlands i lika stor utsträckning som tidigare
- Ungefär var tionde person
  - Reser mindre
  - Reser mindre med vissa färdmedel
  - Reser inte till vissa platser längre

Fråga: Har du förändrat ditt resande med anledning av influensalarmet?

Resandet i Kina har påverkats mest av alla platser i undersökningen:

- 50% anger att de inte längre reser till vissa platser
- 4 av 10 reser mindre än förut
- 3 av 10 avstår vissa färdmedel idag
- 3 av 10 reser inte utomlands längre

Fråga: Har du förändrat ditt resande med anledning av influensalarmet?

Myndigheternas nationella informationskampanj har hittills visat sig vara effektiv. De blå maskerna som förut var så vanliga i gatubilden är numera relativt sällsynta utanför sjukhusen och befolkningen har börjat handhälsa på varandra – till och med kindpussas⁹.

Genom att sätta hygien i fokus och höja allmänhetens kunskapsnivå i frågan blev hygieninformation ett vapen i kampen mot pandemin och därmed ett sätt att möta hoten mot samhällets viktigaste funktioner och infrastruktur i en krissituation.

Samtidigt har svininfluensan på ett helt nytt sätt satt globaliseringen i fokus. Den har visat hur ökad rörlighet över gränserna kan bidra till att ett lokalt influensautbrott snabbt utvecklas till en pandemi. Men den har indirekt också visat på vikten och styrkan av internationellt samarbete i frågor om hygien och hälsa, som ingen längre kan betrakta som enskilda länders angelägenheter.

NOT: ⁷⁾ Mendoza, Martha, Wash your hands? Wear a mask? Facing next swine flu wave, Mexico benefits from experience. Associated Press (2009).

^{8,9)} Gould, Jens Erik och Black, Thomas, Mexico Swine Flu Outbreak May Deepen Economic Decline (Update 1). Bloomberg.com (2009).

Hygien i skolmiljön

FOKUS LONDON

Att skolmiljön är viktig för barns och ungdomars lärande och hälsa är de flesta överens om. Även deras sociala liv och vardag påverkas av den miljö de vistas i en stor del av sin vakna tid. Smutsiga toaletter som dessutom saknar lås kan leda till att eleverna undviker att gå på toaletten under hela skoldagen – ett problem som kan få stora konsekvenser.

I Storbritannien genomförs just nu en rad intressanta projekt som syftar till att höja hygienstandarden i skolmiljön.

Skolorna runt om i Storbritannien varierar i storlek och standard och har därmed olika förutsättningar. Det handlar om byggår, närmiljö, stämning, elevantal och personalsammansättning. Skillnaderna är stora men det finns samtidigt mycket som förenar när det kommer till skolan som arbetsmiljö. Många elever är nöjda med sin skola men det är också mycket vanligt att de upplever brister i arbetsmiljön. Några vanliga problem är hög ljudvolym i olika utrymmen, tråkiga och stökiga skolmatsalar, dålig luft i klassrummen och smutsiga och otrygga skoltoaletter¹⁰.

Hygiennivån påverkar barnens skolgång

Att hygien i skolan är viktigt för barnens hälsa, hur de trivs och följaktligen påverkar deras möjlighet att lära sig och utvecklas stöds av flertalet studier. Människor världen över ger i SCAs internationella undersökning svar som pekar åt samma håll.

NOT: ¹⁰ Bog Standard Campaign – better school toilets for pupils. Bog Standard (2009).

”Vår skolas toaletter är en fullkomlig skandal. Jag tror inte att jag har använt toaletterna någon gång under alla de tre år jag varit här. Jag väntar hellre sex timmar tills jag kommer hem igen.”

Janet, 14 år.

Skolans ansvar

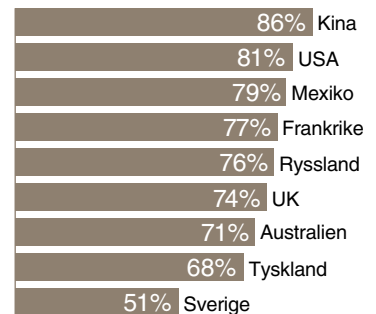
Tre av fyra anser att det är ett av skolans viktigaste ansvarsområden att se till att hålla en god hygienstandard. På vissa håll är denna åsikt mycket starkt förankrad. I Kina håller nio av tio (86 procent) med om detta. Undersökningen visar att för många återstår mycket arbete inom skolor och dagis för att en godtagbar hygiennivå ska uppnås. Nästan hälften (46 procent) av respondenterna i de nio länderna anser till exempel att toaletterna håller en för låg hygienstandard

Föräldrar i Kina, Mexiko och Sverige är mest bekymrade över hur bristande hygienstandard i skolor påverkar barnens skolarbete. Över hälften av de tillfrågade i dessa länder håller med om att det försämrar barnens möjligheter att göra bra ifrån sig.

Skolfrågan hamnar också mycket högt upp på listan över de områden där invånarna i de undersökta länderna anser att hygiennivån främst behöver förändras. Efter offentliga toaletter finns inget annat område som man anser är i mer behov av förbättrad hygienstandard.

När elever tillfrågades i en skolenkät visade det sig att det var sinnesintryck, syn- och luktintryck, som främst påverkade barnens uppfattning om toaletterna och deras benägenhet att vilja använda dem. Synintryck, liksom upplevelsen av dålig lukt, visade sig ha betydelse för barnens toalettvanor i samtliga åldrar¹¹.

Att skolor och dagis håller en hög hygienstandard är ett av deras viktigaste ansvar.

TOALETTKAMPANJ

I Storbritannien har man arbetat med en kampanj, kallad Bog Standard som syftar till att öka allmänhetens medvetenhet om hur förbättrade elevtoaletter kan gynna barns hälsa och lärande. Bog Standard drivs av ERIC (Education and Resources for Improving Childhood Continence), en välgörenhetsorganisation som ger information och stöd om sängvätning, inkontinens och förstoppning till familjer och vårdpersonal¹⁴.

Osäkerhetskänslor under toalettbesöken är också ett problem och dörrlåset tycks ha en betydande roll. Många barn har svårigheter att låsa eller låsa upp dörren till toaletten. De är också oroliga att någon annan ska rycka upp dörren om låset inte går att lita på. Barn beskrev även att de är oroliga för att den dåliga lukten på toaletten ska förknippas med dem och att de hellre undvek toalettbesök än att riskera detta¹².

Bättre skoltoaletter åt eleverna!

Barn och ungdomar behöver dricka vatten regelbundet under dagen. De behöver också gå på toaletten regelbundet¹³. Barn och ungdomar tillbringar minst halva sin vakna tid i skolan, så hur mycket de dricker och hur ofta de går på toaletten är viktiga folkhälsofrågor. Men eftersom skoltoaletterna ofta inte ens uppfyller de enklaste krav håller sig många barn hela dagen tills de kommer hem.

Samhället påverkas

Det fysiska obehaget av att på ett eller annat sätt inte ha tillträde till skolans toaletter kan påverka ett barns förmåga att koncentrera sig på lektionerna. Något som i sin tur påverkar deras förmåga och vilja till att lära. Läkare och sjuksköterskor i Storbritannien ser ofta barn och ungdomar med sjukdomstillstånd som vätning, urinvägsinfektioner och förstoppning. Enbart sängvätning drabbar omkring en halv miljon barn mellan 5 och 16 år gamla¹⁴.

De fysiska och psykologiska effekterna på barn kan även de vara förödande. De negativa psykiska konsekvenserna kan omfatta utveckling av olika slags fobier. En sådan fobi är paruresis: svårighet eller oförmåga att urinera i närheten av andra, vilket kan kopplas till upplevelsen av skolans toaletter, särskilt under puberteten. Den här typen av störningar kan få långvariga konsekvenser och blir därmed kostsamma för institutioner och myndigheter. I tider av svininfluensa är det också värt att påpeka att skolhygien är viktig även ur ett större samhällsligt perspektiv. Dålig hygien på skoltoaletter leder till ökade infektioner och sjukdomar, såsom bakteriell diarré och hepatit A – sjukdomar som ofta sprider sig vidare utanför skolan¹⁵.

”Eleverna har fått ha åsikter om toaletternas färger och design, vilket gör dem mer delaktiga i förvaltningen av de nya toaletterna. Hela projektet har lyft hygienfrågan på skolan, något som förhoppningsvis också kommer att sprida sig till kommande årskullar.”

Mary Morrison, rektor Bower Park School, Essex London

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Vanliga problem:

- Smutsiga, illaluktande toaletter.
- Skadade sitsar, dörrar, toalettpappershållare, kranar etc.
- Brister i skolstandarden
  - lite toalettpapper, ingen tvål, inget varmt vatten, inga pappershanddukar eller någon sanitär behållare.
- Brist på respekt för privatlivet
  - dörrar som inte går att låsa och som man lätt kan kika över eller under, urinoarer som känns ”otrygga.”
- Äldre stökigare elever som uppehåller sig nära toaletterna.
- Begränsad tillgång till toaletter¹⁶.

NOT: ¹¹⁾ ”Vill man gå på toa ligger man illa till” – Om arbetsmiljön i skolan
Barnombudsmannen rapporterar BR2006:01 (2006)

¹²⁾ ”Vill man gå på toa ligger man illa till” – Om arbetsmiljön i skolan
Barnombudsmannen rapporterar BR2006:01 (2006)

^{13, 14, 15)} Bog Standard Campaign – better school toilets for pupils. Bog Standard (2009)

¹⁶⁾ Ibid

”Jag är glad att vi har kunnat samarbeta med skolor i så många EU-länder för att utveckla e-Bug. Det är avgörande att arbeta över nationsgränserna om vi ska kunna hantera globala hälsofrågor, som den nu aktuella spridningen av svininfluensan.”

Dr David Heymann, styrelseordförande HPA

Pedagogiskt projekt

En annan kampanj är det online-baserade pedagogiska projektet e-Bug, initierat av Health Protection Agency (HPA). Tanken är att skolelever i England (men också i övriga Europa) ska lära sig att skydda sig från svininfluensa eller smittsamma infektioner. Det kompletteras med bland annat pedagogiska online-spel om hygien, antibiotika och vacciner. I programmet ingår också lektionsplaner och annat lärarmaterial. e-Bug har utvecklats av ett team experter inom hygien- och hälsofrågor på HPA's Primary Care Unit, Gloucester. Arton europeiska länder bistod HPA med utvecklingen av e-Bug. Tanken är att genomföra e-Bug som en integrerad del i läroplanen – från och med 2009 i Storbritannien och sedan i övriga deltagande europeiska länder¹⁷.

Rätt utbildning viktigt

Lyssnar man till respondenterna i SCAs internationella undersökning är det fler projekt av typen e-Bug som efterfrågas. Man vill se ökade satsningar på utbildning i hygienfrågor i skolorna. Över hälften (55 procent) håller med om att barnen inte får lära sig tillräckligt om hygien- och hälsofrågor. Någon brist på kunskap hos lärarna verkar man dock inte anse att det beror på. Hela 85 procent anser inte att lärarna har några större brister i sina kunskaper om hygien- och hälsofrågor. En gemensam satsning i samhället på dessa frågor efterfrågas.

Storbritanniens bästa skoltoalett

På Bower Park School i Romford, i östra London invigdes en helrenoverad skoltoalett i början av 2009¹⁸. Den var den första i sitt slag i Storbritannien och har installerats enligt nya nationella riktlinjer för skoltoaletter. Regeringens arbete med nya standardspecifikationer, design och dimensioner på skoltoaletterna inleddes i mars 2007. Bog Standard-kampanjen utarbetade rekommendationer och riktlinjer för arbetet i nära samarbete med centrala myndigheter, arkitekter och medlemmar i byggbranschen. Hela arbetet genomfördes också i samråd med elever och skolor¹⁹.

76%

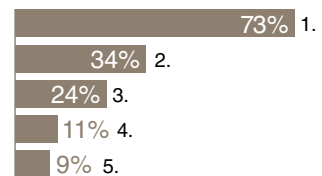
ANSER ATT DET ÄR VIKTIGT ATT FÖRÄLDRAR STANNAR HEMMA MED SJUKA BARN.

Hygien i skolor och på daghem är inte bara en fråga om barnens hälsa. Ett barn som blir sjuk i skolan smittar inte sällan sina syskon och föräldrar och kedjan fortsätter.

SCAs undersökning visar att det här är något som de allra flesta förstår. Ska de som har möjlighet att arbeta hemifrån och har sjuka barn stanna hemma för att undvika att smitta sina kollegor? Åtta av tio (76 procent) tillfrågade i undersökningen anser faktiskt att det är viktigt att dessa föräldrar stannar hemma även om det finns någon annan som tar hand om barnen, just för att inte riskera att smitta sina kollegor. Det anses faktiskt nästan lika viktigt som att sjuka kollegor själva stannar hemma från jobbet (82 procent).

Undersökningen visar vidare att det finns en grupp av föräldrar (11 procent) som verkligen har en utvecklad oro för smittspridning och som därför håller sina barn hemma från skolan även när de själva är sjuka.

Vid vilka av nedanstående situationer håller du dina barn hemma från dagis eller skola?

1. När jag märker att mitt barn håller på att bli förkyld eller sjukt
2. När jag får höra att barn på dagis eller i skolan är sjuka
3. När jag vet att det går en influensa
4. När jag är sjuk
5. Aldrig

De nya toaletterna är utformade och utrustade på ett sätt som ska uppmuntra eleverna att känna respekt och stolthet för toaletterna. Toalett och handfat är placerade så att barnen har bättre översikt över utrymmet och kan känna sig tryggare. Samtliga interiörer är lättstädade med bland annat vägghängda toalettskålar för att undvika att bakterier och smuts samlas. En sensor styr kranarna för att motverka spridning av bakterier och för att minska vattenförbrukningen. Flytande tvål finns i särskilda behållare. En väggfast skylt som informerar om hur man bäst tvättar händerna finns intill handfaten. Skol- och hälsomyndigheter från både Storbritannien och andra EU-länder studerar nu hur satsningen tas emot. De nya toaletterna är ett pilotprojekt och förhoppningen är givetvis att fler skolor ska följa efter²⁰.

WHO har slagit fast att tillgång till anständiga toaletter är en grundläggande mänsklig rättighet. Många länder kan lära av de brittiska exemplen²¹.

NOT: ¹⁷⁾ Primary Care Unit E-bug Project. Health Protection agency (2009).
^{18, 19, 20)} UK's best school toilet opens in Havering – Press release 13 February 2009. Bog Standard (2009).
²¹⁾ WHO, World Health Organization (2009).
²²⁾ Bog Standard Campaign – better school toilets for pupils. Bog Standard (2009)

FÖRSLAG TILL TOALETTPOLICY FÖR SKOLOR

(Källa: ERIC)

- Eleverna måste få gå på toaletten när de behöver.
- Det måste finnas tillräckligt många toaletter och toalettbås för flickor och pojkar.
- Toaletten måste ha dörrar som går att låsa.
- Elever med särskilda behov måste ha anpassade toaletter som de kan använda lätt.
- Toaletter måste städas ordentligt och inte lukta.
- Toalettpapper, varmt vatten och tvål måste finnas, pappershanddukar eller annan möjlighet att torka händerna, samt sanitära behållare.
- Skolorna måste ha en policy för att hålla elevernas toaletter rena och i gott skick.
- Eleverna måste vara delaktiga i skötseln och förbättringen av sina toaletter.
- Alla klagomål om toaletter måste tas på allvar²².

Hygieninformation till de stora massorna

FOKUS PEKING

Hygienfrågans roll tar allt större plats både på ett politiskt och personligt plan i våra samhällen. SCAs internationella undersökning visar att förändringar som de egna politiska företrädarna kan ta itu med och vilka effekter dessa kan få för folkhälsan, är viktiga frågor som folk världen över kräver av beslutsfattarna.

Ett intressant exempel i det här sammanhanget är att belysa Peking och hur de kinesiska myndigheterna i samband med förberedelserna av de Olympiska spelen 2008 genomförde en rad åtgärder för att förbättra hygienförhållandena i staden.

Med en befolkning på nära 15 miljoner, en stark ekonomisk tillväxt och ett samhälle som genomgår stora kulturförändringar, är Peking en dynamisk stad i snabb omvandling som följs av omvärldens nyfikenhet. En del av dessa förändringar är ett resultat av den upprustning staden gjorde inför de Olympiska spelen i Peking 2008. Det är dock bara en del av en större helhet. Det mesta av standardhöjningen hänger samman med den enorma ekonomiska utveckling som Kina genomgått under de senaste 30 åren, med en genomsnittlig BNP-tillväxt på åtta procent per år. Idag är Kina världens största exportland och världens tredje största ekonomi²³.

Ökad urbanisering – ökade krav på förbättringar

År 2050 beräknas 75 procent av världens befolkning bo i städer²⁴. Redan 2015 beräknar FN att antalet megastäder, städer med över tio miljoner invånare (Mexiko City i Mexiko (22,9 miljoner) – Peking (13,2),

NOT: ²³ Economywatch

²⁴ The Endless City – The Urban Age Project by LSE's and Deutsche Bank's Alfred Herrhausen Society (2007).

Shanghai (17,9) och Guangxhu (15,3) i Kina)²⁵, i världen kommer att ha ökat från 23 till 36. Det kommer öka trycket på några av jordens redan mest tätbefolkade områden. När myndigheter runtom i världen framöver planerar och genomför hygiensatsningar kommer en nyckel till framgång vara hur väl man lyckas lyssna på medborgarna för att möta deras förväntningar – och därigenom få deras stöd i arbetet för högre hygienstandard, bättre hälsa och ökat välbefinnande för medborgare. Det visar resultaten från SCAs internationella undersökning.

Att städer kan utvecklas snabbt är Peking ett bra exempel på. Människor som idag återvänder dit efter att inte ha varit där på 30 år känner knappt igen sig. Pekings gatubild är radikalt annorlunda. Fler och högre byggnader, ökad biltrafik, en till synes oändlig ström av människor och ett myller av restauranger och affärer med internationella varumärken. En stor del av Pekings gamla traditionella bebyggelse har idag byggts bort och ersatts av breda gator, motorleder och höghus.

Toalettstandarden varierar dock fortfarande i det väldiga landet Kina. Skillnaderna i hygienstandard är stora om man jämför de avlägsna småbyarna på landsbygden med affärskvarterens nybyggda höghus. Fortfarande existerar relativt enkla toaletter här och var, men utvecklingen går på det stora hela framåt.

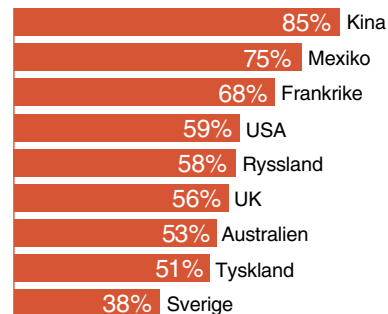
Hygien och politik

Precis som i många andra politiska frågor pågår det en ständig debatt om var resurserna ger mest och bäst effekt. Vilka hygienrelaterade förbättringar i samhället har störst inverkan på folks välbefinnande?

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Här är trycket störst på politiker att föra hygienfrågan högre upp på agendan:

Fråga: Anser du att hygienfrågor borde prioriteras högre i samhället, av t.ex. politiker och media?

99%

I KINA VILL HA HÄRDARE HYGIENREGLER I STORSTÄDERNA

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Anser du att det borde finnas tydligare och hårdare regler för hygien på offentliga platser i tätbefolkade områden än på andra platser?

*Andel som svarat absolut eller delvis

Efter att ha analyserat svaren från årets internationella undersökning från SCA står det klart att majoriteten vill se hygien högre upp på den politiska agendan. Fler än hälften, sex av tio, anser att politiker och medier måste ägna hygienfrågorna större uppmärksamhet. Störst är trycket på myndigheterna i Kina och Mexiko där 85 respektive 75 procent av medborgarna vill se hygienfrågan högre upp på den politiska dagordningen.

Kina och Mexiko är också två av 18 länder i världen med så kallade megastäder. Dessa städers storlek i sig innebär att informationsbehovet och informationsmängden om hygien och folkhälsa växer till enorma proportioner.

Hygien i storstäderna

Hygien i storstäderna är en fråga som engagerar de tillfrågade i SCAs internationella undersökning. Borde man ha hårdare regler och lagstiftning kring hygien i storstäderna, där så många människor lever tätt inpå varandra? Absolut, säger hälften av alla tillfrågade i undersökningen och det råder konsensus bland de flesta (87 procent) om att någon form av särskilda regler är nödvändiga.

Samhällets eller individens ansvar?

En annan viktig fråga är själva ansvarsfrågan. Var borde det tyngsta ansvaret ligga i hygienfrågan – hos samhälle och myndigheter eller hos den enskilde individen? På frågan om vilka åtgärder man tror skulle göra störst skillnad för att höja hygienstandarden och förbättra människors hälsa där man bor, syns tydliga skillnader i de olika ålderssegmenten bland respondenterna. Med ökande ålder kan vi se att övertygelsen om individens eget ansvar och möjlighet att göra skillnad stärks. Äldre människor är också mer övertygade om att mer utbildning i ämnet kommer att leda till bättre hygien och hälsa.

Geografiskt märks också en tydlig uppdelning. Å ena sidan de som sätter sin tilltro till individens möjlighet och ansvar att förbättra hygienstandarden. Å andra sidan de som tror att regler och lagar är bästa sättet att förändra och förbättra hygienstandarden i samhället. I Ryssland, Mexiko och Kina vill majoriteten se fler och tydligare lagar och regler kring hygienfrågan, just för att det uppfattas som det mest effektiva sättet att få till en förändring. På andra håll är individen i fokus. Det personliga ansvaret som nyckel till förbättrad hygien hamnar tillsammans med förbättrade offentliga toaletter i topp i alla övriga länder.

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Lagar och regler eller mer personligt ansvarstagande i hygienfrågor. Vad skulle göra störst skillnad för att förbättra folkhälsan?

	Lagstiftning som reglerar hygienfrågor hårdare och tydligare	Att individer tar större eget ansvar
1. Kina	53%	14%
2. Mexiko	42%	18%
3. Ryssland	38%	33%
4. Frankrike	27%	60%
5. Tyskland	24%	39%
6. UK	21%	52%
7. Australien	17%	41%
8. USA	15%	55%
9. Sverige	13%	61%

Fråga: Vilka åtgärder tror du skulle göra störst skillnad för att höja hygienstandarden och förbättra folks hälsa där du bor?

Vilka åtgärder tror du skulle göra störst skillnad för att höja hygienstandarden och förbättra folks hälsa där du bor?

Vad tycker männen?*

- Förbättrade vatten- och avloppssystem
- Lagstiftning som reglerar hygienfrågor hårdare och tydligare

Vad tycker kvinnorna?*

- Att individer tar större eget ansvar
- Förbättrad hygienstandard på offentliga toaletter

* Inom dessa områden skiljer sig mäns och kvinnors åsikter åt mest

NOT: ²⁵⁾ Th. Brinkhoff: "The Principal Agglomerations of the World", (2009-02-27).

64%

AV KINESERNA SÄTTER FÖRBÄTTRAD RESTAURANGHYGIEN HÖGST UPP PÅ LISTAN ÖVER HYGIENFÖRBÄTTRINGAR

Nya reformer

Den kinesiska regeringen har lovat att spendera 850 miljarder yuan (cirka 123 miljarder US dollar) fram till år 2011 för att se över landets hela vårdapparat, som länge har varit en orsak till missnöje hos allmänheten i landet. Kinas sjukvårdssystem har bland annat lidit av stigande sjukvårdskostnader och brist på tjänster till rimliga priser och är även i behov av ett nytt försäkringssystem. Den totala upprustningen kommer på många sätt att även påverka hygienfrågan. Ett exempel på en reform som redan genomförts är de nya reglerna av produktion och distribution av jordbruksprodukter. Den nya förordningen anses vara en av de största reformer som någonsin vidtagits inom området. De nya bestämmelserna har som mål att kvalitetssäkra produkterna från jord till bord. Reformerna som planeras och genomförs i Kina har väckt stor uppmärksamhet internationellt vilket är lätt att förstå ur ett ekonomiskt perspektiv²⁶. När ett land med 1,3 miljarder människor genomför stora förändringar leder det ofta till ökad efterfrågan på såväl inhemska som utländska varor och tjänster.

Vilka hygienområden bör prioriteras?

Efter att ha analyserat svaren från SCAs internationella undersökning kan man också dra ett antal slutsatser när det gäller människors efterfrågan på offentligt finansierade hygienförbättringar. Primärt efterfrågar människor förbättringar av offentliga toaletter, en höjning av hygienstandarden i skolor, daghem, sjukhus och andra offentliga platser. Men om det råder en enighet om att hygien generellt måste prioriteras högre så går människors åsikter isär om var förbättringarna främst bör ske. Sjukhushygien kan tas som ett exempel på detta. Av britterna i undersökningen är det 56 procent som ser hygienförbättringar inom vården som en av de mest akuta frågorna, vilket nästan är dubbelt så många som undersökningens snitt (31 procent) och nästan tre gånger så många som australiensarna (20 procent).

Mellan 2001–2004 investerade myndigheterna i Peking mer än 65 miljoner dollar i upprustningen av stadens toaletter. Målet var bland annat att det aldrig skulle behöva ta mer än tio minuter att nå en offentlig toalett²⁷. I samband med förberedelserna inför de Olympiska spelen 2008 satsades ännu mer pengar på stadens hygienfaciliteter.

”För Peking var OS 2008 en stark drivkraft och något som hela staden kunde samlas kring. Med ett så stort projekt som motor var det lätt att driva igenom förändrade normer och att få till investeringar i upprustningen av stadens offentliga toaletter.”

**Jack Sim, ordförande
World Toilet Organization**

WORLD TOILET ORGANIZATION

World Toilet Organization (WTO) skapades 2001 som ett globalt nätverk och en plattform där olika institutioner, myndigheter, FN-organ och privata aktörer kunde nätverka tillsammans för att främja en sund sanitets- och folkhälsopolitik. Jack Sim, grundare av Restroom Association of Singapore och World Toilet Organization, var en av de första att bryta tabuna kring de så viktiga globala toalett- och sanitetsfrågorna. The World Toilet Organization och Jack Sim hade en aktiv roll när det gällde att höja standarden på toaletterna i Peking inför OS. Idag är WTO ett växande nätverk av 186 organisationer i 56 länder.

Detta är ett talande bevis på hygienfrågans centrala betydelse i den kinesiska samhällsutvecklingen, och även dess symbolvärde för myndigheter i att visa sina ambitioner för såväl de egna medborgarna som för utländska besökare.

Förbättrad restauranghygien

Toalettfrågan fick stor uppmärksamhet i anslutning till de Olympiska spelen, men de kinesiska myndigheterna genomförde också hälso-reformer på andra områden. Livsmedelssäkerhet var en avgörande faktor inför planeringen av de Olympiska spelen²⁸. Peking Olympic Organizers (BOCOG) införde ett system där man tilldelade samtliga restauranger i huvudstaden ett betyg som grundade sig på hygien, porslin och service enligt en fyragradig skala från A (utmärkt) till D (ej kvalificerad). Man såg till att uppmuntra de som låg långt ner på skalan att förbättra sin hygienstandard. De som inte uppfyllde kraven fick slå igen. Som en del av kampanjen utvecklades också en sökbar databas där gästerna direkt kunde kontrollera hygien på de lokala restaurangerna²⁹.

Att kinesiska myndigheter har behövt fokusera på att förbättra restauranghygien i de stora städerna syns också i undersökningssvaren. Kineserna sätter restauranghygien högst upp på agendan över hygienförbättringar. Så många som 64 procent av de svarande anger att det är här de största bristerna finns. Här har kineserna sin motsats i Ryssland, där de allra flesta verkar tillfreds med restaurangernas hygienivå. Istället vill ryssarna förbättra hygien i skolorna och på daghemmen. Sju av tio ryssar anser att det är där de största behoven av förbättring finns jämfört med genomsnittet i undersökningen på 45 procent.

NOT: ²⁶⁾ Paddock, Catharine, China plans 120 Billion Dollar Health Reform by 2011. Medical News Today (2009).

²⁷⁾ Leong, Bernard, In Conversations with Jack Sim, World Toilet Organization. World Toilet Organization (2009).

²⁸⁾ Food safety before the Olympics: Interview with Peking 2008 Olympics food safety expert Cai Tongyi. People's Daily Online (2007).

²⁹⁾ Pekings eateries graded A-D according to hygiene level. China Daily/ANN (2008).

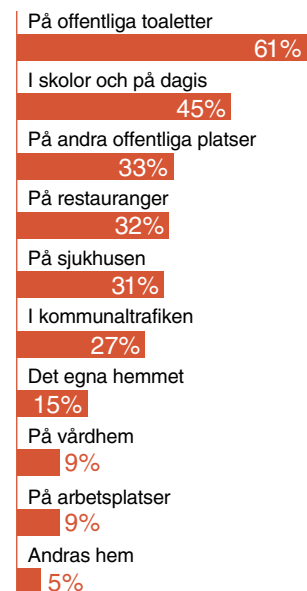
56%

AV DE BRITTISKA RESPONDENTEN SER VÅRDEN SOM ETT AV DE OMRÅDEN DÄR FÖRBÄTTRAD HYGIEN ÄR VIKTIGAST, NÄSTAN TRE GÅNGER SÅ MÅNGA SOM I AUSTRALIEN

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

På vilka av nedanstående platser i samhället behöver hygienstandarden främst förbättras?

”Allt fler människor har tillgång till internet, något som engagerar myndigheter och organisationer som arbetar med hälsoinformation på nätet”

Morgondagens hygien- och hälsoinformation

FOKUS SAN FRANCISCO

E-patients, e-Health och Health 2.0 är begrepp som med stor sannolikhet kommer att forma världens framtida hygien- och hälsoinformation. Här har Kalifornien intagit en ledande roll. I området mellan San Francisco och Santa Clara i norr, som kallas Silicon Valley, ligger den moderna informationsteknologins vagg. Några av de mest innovativa e-idéerna har kommit härifrån och företag som Apple, Google och Facebook har sina kreativa "laboratorier" i området.

Det är också här som många av morgondagens digitala applikationer och begrepp inom hälsa och hygien skapas.

Mobiltelefonen och trådlöst internet har gjort oss "ständigt uppkopplade" – något som även förändrar oss som webbanvändare. En ökad bandbredd och snabbare nät gör också att fler söker hälsoinformation på nätet. E-patients, e-Health och Health 2.0 är nya begrepp som säger något om framtiden för hygien, hälsa och vård. Förestående generationsskiften och en alltmer mobil och trådlös kommunikation antas dessutom få stora effekter på sambandet mellan sociala medier och hälso- och sjukvård.

Skönt att vara anonym

Varför väljer så många att söka hjälp på internet? En aspekt kan vara att webben erbjuder en möjlighet till information och upplysningar för dem som känner obehag inför att träffa läkare eller helt enkelt tvekar att dela med sig av vad som många gånger kan vara privata och känsliga frågor. 2009 års undersökning visar att det finns en grupp som använder internet just för möjligheten att vara anonym. 14 procent anger att de på grund av ovanstående skäl använt internet för att få svar på hygien- och hälsofrågor.

”Vilken kunskaps- och utbildningsnivå man har spelar in. De som läser mycket tidningar och läser på internet om hälsa och hygien och som tar del i olika diskussioner har generellt sett ett bättre hygienmedvetande.”

Bertil Kaijser, professor i klinisk bakteriologi, Sahlgrenska sjukhuset

I SCAs internationella undersökning från 2008 svarade till exempel 67 procent, det vill säga nästan sju av tio, att de hade svårt att tänka sig att prata med någon om de led av inkontinensbesvär. I samma undersökning svarade 18 procent att de inte ville diskutera hygienbesvär i allmänhet ens med sin läkare.

Generellt väljer över hälften (54 procent) av respondenterna att först söka information på internet när det gäller hygien- och hälsorelaterade frågor. I Sverige sätter sig så många som tre av fyra (73 procent) först vid datorn när de söker efter råd.

Dr. Google

Det är inte överdrivet att påstå att internet, och de beteendeförändringar det medfört bland vårdtagare, skapat ett paradigmskifte. Läkarna möter allt fler informerade patienter. Bland de tillfrågade i SCAs internationella undersökning har 28 procent informerat sig via internet redan innan besöket. Det finns till och med de (15 procent) som genom internet ställt sin egen diagnos innan de besökt sjukvården. Detta ställer naturligtvis nya krav på läkarna. Och de kan nog vara säkra på att de råd de ger kommer att bli jämförda och kontrollerade både en och två gånger på internet efter läkarbesöket, eftersom undersökningen visar att nästan hälften (44 procent) har använt internet för att kontrollera och komplettera den information de fått vid sitt besök hos doktorn.

Resultaten visar också på en stark korrelation mellan utbildningsnivå och aktivitet på internet i dessa frågor. Bland universitetsutbildade säger exempelvis över hälften (52 procent) att de använt internet för att komplettera information de fått av sin läkare eller sjukvården medan motsvarande andel av personer med lägre utbildning är 31 procent.

E-patienter

Åtta av tio internetanvändare har sökt efter hygien- och hälsoinformation på nätet. I USA använder man begreppet ”e-patient” för denna snabbväxande grupp³⁰.

Skepsis mot kvaliteten på nätet

Men internet är en gigantisk källa och det är ofta svårt att veta var man ska söka den information man behöver. Och att informationen är rätt och riktig. Det gäller att vara uppmärksam på nya aggressiva influensavirus men också på felaktigheter, desinformation och missförstånd³¹.

56%

VÄNDER SIG FÖRST TILL INTERNET FÖR SVAR PÅ HYGIENFRÅGOR

SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Om du behöver få tag på information om hygienfrågor (din personliga hygien, hälsofrågor etc.), vart vänder du dig först?

1. Officiella källor på internet (Sjukvårdens hemsidor etc.)	39 %
2. Sjukvården	16 %
3. Andra källor på internet (Bloggar, forum, andra websajter etc.)	15 %
4. TV & radio	15 %
5. Familj och vänner	6 %
6. Magasin och tidningar	4 %
7. Bok (Uppslagsverk eller fackbok)	3 %
8. Annat	2 %

”Som informationskälla har internet varit ett tveeggt svärd under en hälsokris som svininfluensan. Det är uppmuntrande att se viljan hos människor runt om i världen att informera och utbilda sig själva om symptom och behandlingsalternativ, men internet bör aldrig ersätta behandling från utbildad sjukvårdspersonal.”

Dr. Allison Aiello, expert inom infektionssjukdomar, Tork Green Hygiene Council, medlem och professor på University of Michigan-School of Public Health.

”Under de senaste tio åren har internet förändrats från att vara en långsam, statisk informationsförmedlare till att vara en snabb och rörlig informations- och kommunikationsapparat. Internetanvändarna förväntar sig att få svar direkt på sin sökning. Amerikanernas törst efter hälsoinformation kommer förmodligen växa sig starkare i och med att vår befolkning åldras och drabbas av fler kroniska sjukdomar. Frågan är inte hur man kan stoppa källor med ibland bristfällig information utan hur man styr folk till rätt information.”

Susannah Fox,
Associate Director, Pew Internet
& American Life Project.

En studie i USA har kommit fram till att en majoritet av amerikanerna i första hand söker efter användargenererad hälsoinformation. Det kan handla om andras kommentarer eller erfarenheter om hälsa i en nyhetsgrupp, på en webbplats eller en blogg. Samtidigt konstaterar man att den breda allmänheten ännu inte fullt ut är redo att ta till sig den här typen av information på sociala nätverksplatser som Facebook och Twitter – trots deras snabbt ökande popularitet. För unga är informationssökandet dock redan en realitet. Genom att läsa sig till vad många anser i en hälsofråga kan man snabbt skaffa sig en större bild och ett bredare kunskapsfält. Det gör att man också lättare kan bilda sig en egen åsikt i frågan³².

Mer information inte alltid bra

Det ökade informationsflödet har dock en baksida. När fler och fler källor blir tillgängliga för allmänheten och vanliga lekmän ska söka information om ibland komplexa frågor som rör hygien och hälsa kan det ofta vara svårt att gallra och att vara källkritisk. SCAs internationella undersökning visar att mer än var femte (22 procent) av de tillfrågade faktiskt tycker att det är svårare idag att avgöra vad som är rätt och fel i den information de finner.

PEW INTERNET & AMERICAN LIFE PROJECT

Pew Internet & American Life Project är ett av sju projekt som utgör Pew Research Center, en opolitisk, icke vinstdrivande ”fact tank” som tar fram information om frågor, attityder och trender som formar USA och världen. Projektet forskar bland annat om internets påverkan på individen och samhället, arbete och hem, utbildning och hälsovård. Projektet ser till den fortsatta utvecklingen av internet – något som är särskilt intressant när det gäller information kring hygien och hälsa³³.

NOT: ³⁰⁾ Fox, Susannah och Jones, Sydney, The Social Life of Health Information. Pew Internet & American Life Project (2009).

³¹⁾ Deshpande, Amol och R. Jadad, Alejandro, Trying to measure the Quality of Health Information on the Internet: Is It Time to Move On? The Journal of Rheumatology 2009; 36:1 (2009).

³²⁾ Fox, Susannah och Jones, Sydney, The Social Life of Health Information. Pew Internet & American Life Project (2009).

³³⁾ Pew Internet & American Life Project (2009).

Internet har blivit en plattform som samlar människor med gemensamma angelägenheter och kan på så sätt skapa hälsoinformation som är mer relevant för konsumenterna. Sociala nätverk, det vill säga allt från Facebook till webbplatser med koppling till särskilda hygien- eller hälsofrågor, frodas så snabbt att nya tjänster redan är under utveckling för att hjälpa e-patienterna att navigera och hitta rätt.

Tryggt med läkare och experter

Fortfarande är det ändå experterna som är den tyngsta och mest tillförlitliga källan för de äldre amerikanerna. De är vana att i första hand konsultera sjukvårdspersonal, en nära vän eller familjemedlem i de här frågorna. Därför menar forskare att alla online-resurser som tillhandahåller hälso- och hygieninformation måste byggas utifrån dessa förutsättningar³⁴.

Sammanfattningsvis kan man alltså säga att de flesta vuxna amerikaners förhållande till hälso- och sjukvård är fast förankrat i den verkliga världen ”off-line”. Internet har en kompletterande roll. Men det finns tecken på att en förändring är på väg. Äldre använder i allt högre grad mobilen till annat än telefonsamtal. Mobiltelefoner, och trådlös uppkoppling över lag, uppmuntrar till djupare engagemang i sociala medier och ett snabbare informationsutbyte³⁵. Med mobil tillgång till internet blir vi mer benägna att bidra online med kommentarer och recensioner i det ständigt pågående samtalet om hälsa och hygien.

Framtiden

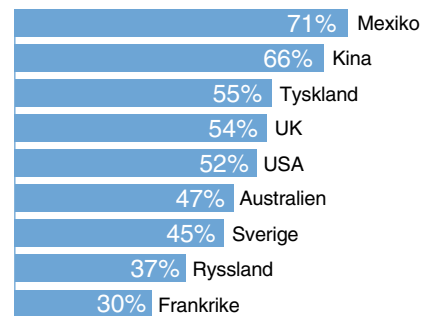
Allt fler människor har tillgång till internet, något som engagerar myndigheter och organisationer som arbetar med hälsoinformation på nätet. San Francisco-baserade Health 2.0 anordnar sedan 2007

42%

I RYSSLAND TYCKER ATT DET ÄR SVÅRARE IDAG ATT SKILJA PÅ RÄTT OCH FEL I HYGIEN- OCH HÄLSOINFORMATION.

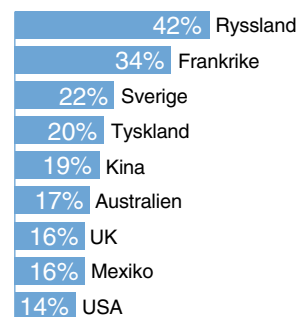
SCAs GLOBALA HYGIENRAPPORT 2010

Det har blivit lättare att avgöra vad som är rätt och fel! Här har internet inneburit störst positiv förändring:

Fråga: Idag finns det fler källor än någonsin för information om hygien, hälsa och sjukdomar. Hur påverkas du av detta?

Svårare – Så många tycker att ökande informationskällor gör det svårare att avgöra vad som är rätt och fel:

Fråga: Idag finns det fler källor än någonsin för information om hygien, hälsa och sjukdomar. Hur påverkas du av detta?

konferenser i San Francisco, San Diego, Boston och Paris, på temat Hälsa och internet. Om Pew Internet Project är en "fact tank" så är Health 2.0 något av en "think tank" – en arena där forskare, entreprenörer, företag och institutioner diskuterar framtidens hygien- och hälsovård på nätet i paneldebatter och workshopliknande former³⁶. Studerar man vad de och Pew Internet Project har att säga om trender och nyligen lanserade projekt, får man en bra bild av hur morgondagens hälsoinformation kan tänkas se ut.

Några exempel på projekt som nyligen genomförts eller som planeras inom en snar framtid; FDA (U.S. Food and Drug Administration) och CDC (Centers for Disease Control and Prevention) samarbetar för att sprida information om mat, läkemedel och hälsa via sina YouTube-kanaler. När USA drabbades av en svår salmonellaepidemi 2009 samordnades kampanjer i olika sociala medier vars syfte bland annat var att informera om mathygien. CDC använde sig också tidigt av internets möjligheter när det gällde informationsspridning om svininfluensan. Informationen spreds via Twitter, Flickr, MySpace och Second Life. Dessutom har man samlat ihop över 700 000 Twitter-anhängare och över 17 miljoner människor prenumererar på information från deras A(H1N1)-blogg³⁷.

Ett annat mobilt exempel är den SMS-kampanj som The Center for Connected Health genomförde 2009. Budskapet var inte märkvärdigt, om än mycket viktigt. Det bestod av en väderleksrapport och en påminnelse om att använda solskyddsmedel, och kampanjen ledde till en ökad användning av solskydd³⁸. Vilka andra påminnelser eller varningar kan skickas via SMS?

När allt fler människor har tillgång till mobilt internet är det inspirerande att tänka på hur centrala hjälpmedel som mobiltelefoner och sociala medier kommer att vara för hälsovårdsmyndigheter i en nära framtid. I USA har vi sett att man redan ligger långt framme³⁹, men utvecklingen går även snabbt framåt i andra delar av världen. Steg för steg lär sig världen mer om vikten av hygien för en bättre hälsa och ett ökat välbefinnande.

"Just nu studerar vi människor som lever med kroniska sjukdomar – och deras anhöriga. Vi ser att de som har tillgång till internet, ofta engagerar sig i alla typer av sociala media som rör hygien-, hälso- och sjukvård. Man hjälps åt att samla in, skapa och dela innehåll."

Susannah Fox.
Associate Director,
Pew Internet & American
Life Project.

NOT: ³⁴⁾ Deshpande, Amol och R. Jadad, Alejandro, Trying to measure the Quality of Health Information on the Internet: Is It Time to Move On? *The Journal of Rheumatology* 2009; 36:1 (2009).

³⁵⁾ Fox, Susannah, Associate Director Digital Strategy, Pew Internet & American Life Project, intervju per e-post (20091015).

³⁶⁾ Health 2.0, www.health2con.com/ (2009).

³⁷⁾ Fox, Susannah, Uncle Sam and Social Media. Pew Internet & American Life Project (2009).

³⁸⁾ Center for Connected Health, Second Life, www.connected-health.org/programs/second-life.aspx (2009).

³⁹⁾ Fox, Susannah och Jones, Sydney, The Social Life of Health Information. Pew Internet & American Life Project (2009).

Hygien berör alla

– Nedslag i SCAs hygienarbete världen över

SCA bidrar på många sätt till att höja standarden och synen på god hygien runt om i världen. Både lokalt och på en internationell nivå. SCA deltar, med sina varumärken, ofta direkt i lokal verksamhet genom att samarbeta med lokala organisationer, skolor, institutioner samt olika intressegrupper och branschorganisationer. Här följer några av våra projekt som på ett eller annat sätt syftar till att höja både medvetenheten och standarden kring hygien.

- Hygienrådet The Green Hygien Council bildades av Tork (mjukpapper) i USA för att öka det globala medvetandet om god hållbarhet och hygienstandard för att göra världen grönare, säkrare och renare. Rådet består av professionella och akademiska experter som ska bidra till hur företag kan skapa hållbara och hälsosamma arbets- och hemmiljöer.
- TENA (inkontinensskydd) startade "Train-the-Caregivers" projektet för att "revolutionera" synen på inkontinens och utbilda socialarbetare som idag har en begränsad kunskap om inkontinens. De 100 första studenterna har genomgått kursen i S:t Petersburg, Ryssland.
- Sorbent (toalettpapper och ansiktsservetter) samarbetar med The Cancer Council och initiativet "the Daffodil Day", som är en av de största nationella insamlingsaktionerna för resurser till cancerforskning, utbildning och patientstöd. Genom partnerskapet har man lyckats samla in över 250 000 AUD i Australien.
- Långsiktigt samarbete mellan SCA och Familia Sancela i Latinamerika, som går ut på att nå regionens familjeägda små kvartersbutiker. De små kvartersbutikerna finns i både mindre och större städer. Man säljer allt de boende i grannskapet behöver i vardagen. Många kunder handlar bara det som behövs för dagen, en eller ett par blöjor eller en toalettpappersrulle.
- SCA samarbetar med Globalt forum för inkontinens (GFI), som är en internationell plattform för debatt och kunskapsutbyte om inkontinens. Forumet som arrangeras en gång per år har vid tidigare tillfällen samlat över 250 politiker, hälsoadministratörer, vårdgivare och patientgrupper.
- SCA och Men's Health i USA startar en webbsajt – LockerTalk – för män om inkontinens. Sajten och samarbetet syftar till att öka medvetenheten, men framförallt att minska tabun kring ämnet. Med mer kunskap, rätt typ av produkt och möjligheten att prata om sina problem hoppas SCA att man kan förbättra vardagen för många män.

"Hygien är en viktig fråga, i alla delar av världen – på olika nivåer. Vi arbetar därför ständigt med att bryta tabun i viktiga frågor och att bidra med korrekt och relevant information för att denna ska nå vår omgivning. Hygien är allas ansvar, vi försöker ta vårt ansvar."

**Jan Johansson,
VD och koncernchef SCA**

- Tork presenterar Tork Hygiene program på ett flertal marknader för att sprida kunskap om god handhygien. Programmet innehåller olika handtvättfilmer, affischer och tips på hur man tvättar händerna på rätt sätt för att minska risken för smitta.
- Libresse SCAs varumärke för mens- och trosskydd kampanj Voice Battle syftar till att bryta tabun och ge flickor och unga kvinnor möjlighet att uttrycka sina tankar om en viktig period i livet – tonåren. På Libresse nordiska hemsidor får deltagarna skapa egna sidor med ord och bilder på teman som kärlek, vänskap och menstruation.
- SCAs samarbetspartner i Colombia, Familia, startar "Growing up with Familia" – en utbildning för dagisbarn mellan ett och fem år. De får på ett roligt och uppfinningsrikt sätt lära sig att gå på toaletten och sköta sin hygien. Efter utbildningen får alla diplom av Familias maskot. Hittills har över 100 000 barn gått utbildningen.
- SCA och mjukpappersdivisionen i USA har slutit ett samarbetsavtal med "Green" Hotels Association. Det innebär att parterna ska uppmuntra och stödja ekologisk medvetenhet i hotellbranschen. SCA är ett av endast fyra pappersföretag som godkänts som medlemmar.
- SCA är medlem i den europeiska organisationen EDANA (the European Disposables and Nonwovens Association). Samarbetet syftar till att tillsammans med forskare och experter utveckla branschen och produkter som blöjor och mensskydd. Varje år publiceras rapporten "Right for Hygiene" som behandlar forskning med syftet att förbättra produkterna och människors välbefinnande.
- Oxfam Novib Benelux och SCA bidrar till god hygienvardag i Afrika genom att på plats hjälpa människor med såväl utbildningsmaterial och hygienprodukter som installation och uppbyggnad av toaletter och handtvättfaciliteter på skolor. Man ger även särskilt stöd till unga kvinnor. Ett flertal varumärken är involverade från SCAs sida.
- TENA gör stora insatser för äldrevården och pensionärer i Taiwan. I samband med firandet av "Senior Day" tog SCA initiativet till en välgörenhetskampanj som genomfördes i samarbete med en ideell organisation. Kampanjen bestod dels av en sajt, där allmänheten uppmuntras donera pengar till medicin och inkontinensskydd, dels av bidrag från försäljningen av TENAs produkter.
- SCA har lyckats bli utvald partner av Hälsoministeriet i Guangzhou-regionen i Kina för att utbilda sjuksköterskor i ämnet inkontinens. Det här är en massiv satsning och ett steg i att bygga relationer med kinesiska hälsomyndigheter. Om programmet lanseras i hela landet kommer över 200 000 sjuksköterskor att utbildas.
- Libresse lanserar skolprogram i Ryssland för tonårsflickor, där psykologer berättar om de fysiologiska och känslomässiga förändringar flickor genomgår under puberteten och visar på ett positivt samband mellan hygien, rätt produkter och en modern livsstil.

För mer information om vårt engagemang inom hygien och hälsa, besök: www.hygienematters.com

SCA i korthet

SCA är ett globalt hygien- och pappersföretag som utvecklar, producerar och marknadsför personliga hygienprodukter, mjukpapper, förpackningslösningar samt skogsindustriprodukter. SCA är världsledande inom inkontinensprodukter med det globala varumärket TENA. Inom personliga hygienprodukter tillverkar och marknadsför vi även blöjor och menstruationsskydd under de välkända varumärkena Libero, Libresse, Saba, Libra, Drypers, Nana och Bodyform. Inom mjukpapper utvecklar och producerar vi toalettpapper, hushållspapper, näsdukar och servetter samt kringutrustning till konsumenter och storförbrukare. Exempel på varumärken är Tork, Tempo, Zewa, Regio, Velvet och Sorbent. Våra förpackningslösningar innefattar konsumentförpackningar, skyddsförpackningar, industriförpackningar och transportförpackningar. Skogsindustriprodukter omfattar tryckpapper, massa och virke och är en viktig del i koncernens råvaruflöde. SCA är Europas största privata skogsägare.

Marknad

Europa och Nordamerika är SCAs huvudmarknader, men koncernen har även starka positioner inom framförallt hygiensegment i Latinamerika, Asien och Australien. Fortsatt expansion sker i huvudsak i Asien, Latinamerika samt Central- och Östeuropa. SCAs tio största marknader är i storleksordning: Tyskland, Storbritannien, Frankrike, USA, Italien, Sverige, Nederländerna, Spanien, Danmark och Australien.

Miljö

SCAs produkter består nästan uteslutande av förnybara och återvinningsbara material. Bolaget använder lika stor del returfiber som färsk vedfiber i produktionen.

SCA i siffror

- 52 000 anställda
- Tillverkning i 60 länder
- Försäljning i ett 90-tal länder
- Årsomsättning omkring 110 miljarder SEK
- Andel av nettoomsättningen, per affärsområde:
Personliga hygienprodukter 23 procent, Mjukpapper 37 procent,
Förpackningar 25 procent och Skogsindustriprodukter 15 procent.

Kontakt

För mer information, besök www.hygienematters.com alternativt vår hemsida www.sca.com eller maila oss på info@sca.com

Foto: Getty Images, iStockphoto samt SCA.

Produktion: Prime

Tryck och layout: Intellecta Infolog, Stockholm 2009

Ansvarig utgivare: Bodil Eriksson, Senior Vice President, Corporate Communications, bodil.eriksson@sca.com.

www.sca.com
www.hygienematters.com